

بناہم اپنی نام فریاد

ادیان روز

روش‌های تحقیق دیجیتال

نویسنده:

کاترین داوسون

مترجمان:

علی اکبر حدادی هرنندی

سحر اسماعیلی

مشخصات کتاب

سرشناسه: کاترین داوسون
عنوان و نام پدیدآور: روش‌های تحقیق دیجیتال
نویسنده: کاترین داوسون
مترجمان: علی‌اکبر حدادی هرنندی
سحر اسماعیلی
مشخصات نشر: تهران: ادیبان روز، ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری: ۳۷۸ صفحه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۹۲-۷۷-۱
عنوان اصلی: A-Z of digital research methods
۲۰۱۹

دست اندرکاران

صفحه‌آرا: فاطمه رحمتی
طراح جلد: رضا رضوانی
شمارگان: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۲۶۵۰۰۰ تومان
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲
نوبت چاپ: اول
چاپ و صحافی: سرمدی

کلیه حقوق این اثر متعلق به انتشارات ادیبان روز می‌باشد و هرگونه استفاده از این کتاب (کپی، تکثیر، استفاده در کارگاه‌های آموزشی) بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

انتشارات ادیبان روز

ناشر تخصصی کتاب‌های مدیریت،
بازاریابی، کسب و کار و تبلیغات

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین،
پلاک ۳۰۰، طبقه اول واحد ۴
تلفن ۱۵-۶۸۱۲-۲۶۹۵۶۸

مجموعه کامل روش‌های تحقیق دیجیتال

راهنمای پیش رو که به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است، اطلاعاتی را به صورت فشرده در خصوص انواع روش‌های تحقیق دیجیتال ارائه می‌دهد. این راهنما، ضمن معرفی اطلاعات مقدماتی و کاربرد آن‌ها در عمل، دستاوردهای تحقیقاتی بیشتری را نیز عرضه می‌کند. زمینه تحقیقات دیجیتال حوزه‌ای است که معمولاً با ابهاماتی همراه است. از همین رو، «مجموعه کامل روش‌های تحقیق دیجیتال» مخاطب را قادر خواهد ساخت تا بتواند مسیرش را در این زمینه تحقیقاتی بیابد، و در عین حال به بررسی و تبیین ابعاد نظری، اخلاقی، و حقوقی مرتبط با هر یک از روش‌های تحقیقاتی نیز خواهد پرداخت.

داوسون در کتاب خود و در ۶۰ فصل، به بحث درباره طیف وسیعی از روش‌های کمی و کیفی در تحقیقات دیجیتال پرداخته است که از جمله شامل روش‌های متنی، عددی، جغرافیایی و سمعی بصری می‌شوند. این کتاب حاوی سؤالات بازتابی، منابع مفید، و متون کلیدی ارزنده‌ای است تا هم خوانندگان را به بررسی و استفاده این روش‌ها ترغیب کند و هم آن‌ها را به درکی صحیح از مزایا، معایب، و کاربردهای مناسب هر روش برساند.

مجموعه کامل روش‌های تحقیق دیجیتال سرآغازی عالی برای تمامی دانشجویان و دانش‌پژوهانی است که به کاربرد روش‌های تحقیق دیجیتال در حوزه علوم اجتماعی و علوم رایانه‌ای علاقه مند هستند.

کاترین داوسون یک محقق و نویسنده آزاد است که حوزه تخصصی کار او شامل تدریس و استفاده از روش‌های تحقیقاتی می‌شود. از جمله فعالیت‌های خانم داوسون می‌توان به تدریس دوره‌های روش‌های تحقیق در دانشگاه‌های بریتانیا، انجام پروژه‌های تحقیقاتی مختلف با استفاده از روش‌های کمی، کیفی، و ترکیبی، و همچنین نوشتارهای متعدد در خصوص روش‌ها و تکنیک‌های تحقیق، اشاره کرد.

زندگی نامه نویسنده

دکتر کاترین داوسون به مدت تقریباً ۳۰ سال به عنوان پژوهشگر، آموزگار و مربی در دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی، و بخش خصوصی در بریتانیا کار کرده است. او همچنین دوره‌های روش‌های تحقیق را برای دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد طراحی و تدریس کرده، و به ایجاد و ارائه جلسات آموزشی و سفارشی روش‌های تحقیق، برای کارمندان در تمامی سطوح مختلف پرداخته است. وی همچنین پروژه‌های تحقیقاتی متنوعی را با رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی انجام داده و مقالات و کتب گوناگونی را در زمینه روش‌ها و فنون تحقیق منتشر کرده است. کاترین از مجموع این تجربیات بهره گرفته است تا بتواند کتاب مجموعه کامل روش‌های تحقیق دیجیتال را نوشته و تولید کند. کتاب حاضر، منبعی قابل فهم، جامع و کاربرپسند برای هر فردی است که علاقه مند به کسب دانش بیشتر در حوزه روش‌های تحقیق دیجیتال باشد.

فهرست

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول: شبیه‌سازی و مدل‌سازی مبتنی بر عامل
۲۱	فصل دوم: آنالیز آوایی
۲۷	فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده بزرگ
۳۱	فصل چهارم: تحلیل‌گر تجارت
۳۷	فصل پنجم: تحلیل خوشه‌ای
۴۳	فصل ششم: کدگذاری و بازیابی
۴۹	فصل هفتم: شبیه‌سازی و مدل‌سازی کامپیوتری
۵۵	فصل هشتم: مصاحبه به کمک رایانه
۶۱	فصل نهم: نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی
۶۵	فصل دهم: تجزیه و تحلیل داده
۷۱	فصل یازدهم: جمع‌آوری و تبدیل داده
۷۷	فصل دوازدهم: داده‌کاوی
۸۳	فصل سیزدهم: مصورسازی داده
۸۹	فصل چهاردهم: قوم‌نگاری دیجیتال
۹۵	فصل پانزدهم: قصه‌گویی دیجیتال
۱۰۱	فصل شانزدهم: روش‌های بصری دیجیتال
۱۰۷	فصل هفدهم: داده‌کاوی آموزشی
۱۱۳	فصل هجدهم: قوم‌کاوی
۱۱۷	فصل نوزدهم: تحقیق پیرامون ردیابی چشمی

۱۲۳	فصل بیستم : تجزیه و تحلیل بازی
۱۲۹	فصل بیست و یکم : تجزیه و تحلیل مکانی
۱۳۵	فصل بیست و دوم : تجزیه و تحلیل منابع انسانی
۱۴۱	فصل بیست و سوم : بازیابی اطلاعات
۱۴۷	فصل بیست و چهارم : تجزیه و تحلیل یادگیری
۱۵۳	فصل بیست و پنجم : تجزیه و تحلیل لینک
۱۵۷	فصل بیست و ششم : پاسخ مخاطبان به صورت زنده
۱۶۳	فصل بیست و هفتم : آگاهی از موقعیت مکانی و مکان یابی
۱۶۹	فصل بیست و هشتم : تجزیه و تحلیل گزارش
۱۷۵	فصل بیست و نهم : یادگیری ماشینی
۱۸۱	فصل سی ام : دفتر یادداشت روزانه تلفن همراه
۱۸۷	فصل سی و یکم : قوم نگاری تلفن همراه
۱۹۳	فصل سی و دوم : روش های تلفن همراه
۱۹۹	فصل سی و سوم : مصاحبه با تلفن همراه
۲۰۵	فصل سی و چهارم : نظرسنجی تلفن همراه
۲۱۱	فصل سی و پنجم : پردازش تحلیلی برخط
۲۱۷	فصل سی و ششم : ابزار همکاری برخط
۲۲۳	فصل سی و هفتم : قوم نگاری برخط
۲۲۷	فصل سی و هشتم : آزمایش های برخط
۲۳۳	فصل سی و نهم : گروه های متمرکز برخط
۲۳۹	فصل چهل و یکم : مصاحبه های برخط
۲۴۵	فصل چهل و یکم : مشاهدات برخط

۲۵۳	فصل چهل و دوم : تحقیق پانل برخط
۲۵۹	فصل چهل و سوم : پرسش نامه های برخط
۲۶۵	فصل چهل و چهارم : جوامع پژوهشی برخط
۲۷۱	فصل چهل و پنجم : مدل سازی پیش بینی کننده
۲۷۷	فصل چهل و هشتم : تحلیل قیاسی کیفی
۲۸۳	فصل چهل و نهم : بازی سازی تحقیق
۲۸۹	فصل چهل و هشتم : پژوهش درباره برنمودهای رقمی
۲۹۵	فصل چهل و نهم : روش های مبتنی بر حسگر
۳۰۱	فصل پنجاه ام : پژوهش مبتنی بر اپلیکیشن گوشی هوشمند
۳۰۷	فصل پنجاه و یکم : پرسشنامه گوشی هوشمند
۳۱۳	فصل پنجاه و دوم : تجزیه و تحلیل رسانه های اجتماعی
۳۱۹	فصل پنجاه و سوم : تجزیه و تحلیل شبکه های اجتماعی
۳۲۵	فصل پنجاه و چهارم : تجزیه و تحلیل فضایی و مدل سازی
۳۳۱	فصل پنجاه و پنجم : تحلیل ویدئو
۳۳۷	فصل پنجاه و هشتم : تحلیل و بررسی دنیای مجازی
۳۴۳	فصل پنجاه و نهم : پژوهش مبتنی بر فناوری های پوشیدنی
۳۴۹	فصل پنجاه و هشتم : تجزیه و تحلیل وب و تلفن همراه
۳۵۵	فصل پنجاه و نهم : وب سنجی
۳۶۱	فصل شصتم : منطقه بندی و نقشه برداری منطقه ای
۳۶۷	منابع

مقدمه

مجموعه کامل روش‌های تحقیق دیجیتال مخاطب را با طیف وسیعی از روش‌های تحقیق دیجیتال از جمله تحقیقات عددی، جغرافیایی، متنی، شنیداری و دیداری آشنا می‌کند. در اینجا، واژه «دیجیتال» اصطلاحی است جامع برای توصیف آن دسته از روش‌های تحقیقی که از راه‌حل‌ها و محصولات مبتنی بر رایانه (یا فناوری‌های الکترونیکی) برای جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده می‌کنند. از جمله این تکنولوژی‌ها می‌توان به فناوری‌های برخط، تلفن همراه، مکانی، و فناوری‌های مبتنی بر حسگر اشاره کرد. «روش‌های تحقیق» ابزار و تکنیک‌هایی هستند که برای جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده می‌شوند. روش‌شناسی (نظام و قواعدی که برای حل مسئله استفاده می‌شود)، تنها در صورتی مورداستفاده قرار می‌گیرد که مرز بین روش و روش‌شناسی، مبهم یا نامشخص باشد (برای نمونه می‌توان به ابهام موجود بین قوم‌نگاری برخط و قوم‌نگاری دیجیتال اشاره کرد). کتاب حاضر، هم شامل روش‌ها و تکنیک‌های جدید است که عموماً با هم و در کنار هم ایجاد شده و توسعه یافته‌اند؛ و هم شامل روش‌ها و تکنیک‌های سنتی است که اصلاح شده‌اند، تغییر یافته‌اند یا از فناوری دیجیتال برای ایجاد و توسعه آن‌ها استفاده شده است (هرچند سابقه خود روش ممکن است به پیش از دوران ظهور فناوری دیجیتال برسد). برای روش‌های جدید به عنوان مثال می‌توان از تجزیه و تحلیل داده‌های بزرگ، یادگیری ماشینی، و پردازش تحلیلی نام برد؛ و برای روش‌های سنتی و برای نمونه می‌توان به تجسم داده‌ها، مصاحبه‌ها، پرسش‌نامه‌ها، و تحلیل شبکه‌های اجتماعی اشاره کرد. به علاوه در این کتاب به هر دو رویکرد کمی و کیفی پرداخته شده است که از جمله می‌توان به رویکردهای طبیعت‌گرایانه، نظرسنجی‌ها و آزمایش‌هایی که با دقت بسیار طراحی شده‌اند، و همچنین به مجموعه‌ای از اشکال مختلف داده‌های غیر-واکنشی اشاره کرد.

این کتاب به طور خاص برای استفاده پژوهشگران، آموزگاران و دانش‌پژوهانی به رشته تحریر درآمده است که عمدتاً در زمینه‌های آموزش، علوم اجتماعی و علوم انسانی فعال هستند. در عین حال مطالب این کتاب می‌تواند مورداستفاده فعالین حوزه‌های متعدد دیگر نیز واقع شود،

از جمله فعالین در حوزه‌های: مدیریت و کسب‌وکار، سلامت و پرستاری، علوم اطلاعات، جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی شهری. این کتاب همچنین برای دیگران نیز مفید خواهد بود، از جمله برای: پژوهشگران مبتدی که قصد دارند دانش خود را در خصوص روش‌ها و رویکردهای تحقیقات دیجیتال به‌روز کنند؛ معلمین تازه‌کار دروس روش‌های تحقیق که قصد طراحی دوره یا مازول جدید روش‌های تحقیق را دارند و یا تمایل دارند آن را به فهرست مطالعات جانبی دانشجویان اضافه کنند؛ مدرسین فعال در حوزه روش‌های تحقیق که می‌خواهند دانش خود را درباره روش‌های تحقیق به‌روز کنند؛ دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد که به دنبال انتخاب روش‌های تحقیقی مناسب جهت انجام پروژه دانشگاهی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، یا رساله مقطع دکتری خود هستند.

ساختار ساده این کتاب که بر اساس حروف الفبا (در زبان انگلیسی) تنظیم شده است، خواننده را قادر می‌سازد تا به سهولت این کتاب را از آغاز تا پایان مطالعه کند. این امر به ویژه برای دانشجویانی که دانش اندکی درباره روش‌های تحقیق دیجیتال دارند و احتمالاً به دنبال این هستند که روشی تحقیقی را جهت انجام پایان‌نامه یا رساله خود انتخاب کنند، بسیار مفید است. به علاوه، چنین ساختاری برای زمانی سودمند است که نیاز باشد در مدت زمانی کوتاه و با نگاهی اجمالی، یکی از روش‌های تحقیق را انتخاب کرد. این مورد، به خصوص برای معلمینی که قصد اضافه کردن مطلبی جدید به محتوای درسی خود را دارند یا می‌خواهند منبعی را به عنوان مرجع به فهرست مطالعات جانبی دانشجویان اضافه کنند، بسیار کارآمد خواهد بود. همچنین وجود نظم و ترتیب الفبایی در ساختار این کتاب، این امکان را به خواننده خواهد داد که بدون نگرانی از مرزبندی‌های موجود بین روش‌های تحقیقی کمی و کیفی، رویکردی مبتنی بر روش‌های تحقیقی ترکیبی، کمتر شناخته شده و حتی غیر سنتی را تعیین و اتخاذ کنند تا بتوانند از رهگذر این انتخاب، به پاسخی درخور برای پرسش‌های پژوهشی خود برسند.

هر مدخل در این کتاب شامل چهار دسته جهت آسان کردن بازگشت به موضوع است: نمای کلی، پرسش‌هایی برای تأمل، منابع مفید، و متون کلیدی. «نمای کلی» به بیان اطلاعات مختصری درباره هر روش می‌پردازد، از جمله اطلاعات ضروری مربوط به تاریخچه، نحوه توسعه، مفاهیم معرفت‌شناختی، نظری و روش‌شناختی؛ همچنین اطلاعات عملی در خصوص اینکه هر روش چگونه، در چه زمان، و به چه دلیل استفاده می‌شود. بخش «پرسش‌هایی برای تأمل» به طرح سؤالات مرتبطی می‌پردازد که به خواننده کمک می‌کند تا عمیق‌تر درباره آن روش تحقیقاتی تفکر و تأمل کند.

این پرسش‌ها در سه دسته قابل طبقه‌بندی هستند: (۱) معرفت‌شناسی، دیدگاه نظری، و روش‌شناسی؛ (۲) اخلاق جمعی، اخلاق فردی و مسائل حقوقی؛ و (۳) موارد کاربردی. این پرسش‌ها خواننده را دعوت می‌کنند تا با در نظر گرفتن جنبه‌های نظری و روش‌شناختی، در خصوص مناسب بودن یک روش برای حل مسئله تفکر کنند، نقاط ضعف و قوت هر روش را بیابند، اشکالات احتمالی در هر روش را تعیین کنند، و کاربردهای عملی و مفید هر روش را مشخص کنند. این پرسش‌ها می‌توانند موجب تشویق خواننده به تفکر عمیق‌تر شده و توسط آموزگاران در مباحث کلاسی و گروهی مطرح گردند. همچنین می‌توان از این پرسش‌ها جهت طراحی تکالیف برای دانشجویان و امثال آن استفاده کرد. بخش «منابع مفید» شامل تارنماها، ابزارها، برنامه‌های کاربردی و یا برنامه‌های برخط مرتبط است. در آخر نیز بخش «متون کلیدی» به منظور راهنمایی کردن خواننده در جهت انجام تحقیقات بیشتر و تسهیل این امر، فهرستی مفید از کتب، مقالات علمی، و مقالات ژورنالی را به خواننده ارائه می‌دهد.

متن این کتاب جهت آشنا کردن خواننده با مفاهیم پایه در روش‌های تحقیق دیجیتال نوشته شده است و خواننده برای درک آن نیازمند داشتن هیچ‌گونه معلومات قبلی نیست. بنابراین، این کتاب هم برای افرادی مناسب است که به تازگی وارد حوزه تحقیقات دیجیتال شده‌اند، و هم برای آن دسته از افرادی که قصد دارند اطلاعات جدیدی درباره برخی روش‌ها کسب کنند یا اطلاعات خود را در این زمینه به‌روز کنند. هدف از پرسش‌های طرح شده در این کتاب، ترغیب خواننده به تأمل بیشتر بوده، تا شخص بتواند پس از اندیشه درباره هر یک از روش‌ها، به ارزیابی صحیح جهت استفاده یا عدم استفاده هر یک از آن‌ها در امر تدریس، ارائه پروژه، یا انجام رساله دکتری خود پردازد. از طرفی، دانشجویان و پژوهشگران باید به این نکته مهم توجه داشته باشند که این کتاب فقط به منظور ارائه آشنایی کلی با مفاهیم این حوزه نوشته شده است. به عبارت دیگر، دانشجویان و پژوهشگران قادر نخواهند بود تنها با تکیه بر مطالب این کتاب، پروژه‌های تحقیقاتی خود را انجام داده و به پایان برسانند بلکه استفاده از منابع دیگر نیز الزامی است. درعین حال و هرچند که مطالب این کتاب به‌تنهایی کفاف انجام پروژه‌های تخصصی را نمی‌دهد، اما متن موجود در کتاب قطعاً با ارائه اطلاعات کافی در خصوص روش‌های تحقیقی مناسب فرآیند انتخاب روش را برای خواننده تسهیل کرده، و علاوه بر متون جانبی فراوان، منابع مرتبط و متعددی را معرفی کرده و نشانی آن‌ها را برای پژوهش‌های بیشتر در اختیار خواننده قرار می‌دهد.